

Mercedes

Magazín pro lidi v pohybu

2/2002

Vaneo • K. H. Mácha • **Toskánsko** • Ekologie • Horolezci

Začíná v Apeninách, kde se těží mramor, zasahuje do chundelatých kopců kraje Chianti proslaveného červeným vínem, rozprostírá se na plážích průzračného moře. Najdete tu všechno, čeho se nášinec snad nikdy nenabaží - teplo, moře, kouzlo kopců, památky, vynikající kuchyni, skvělé víno. Pěstitel artyčoků a náš průvodce Antonio Sferlazzo se zachoval stejně jako mnoho městských Evropanů. Po letech, která strávil jako profesionální fotograf ve velkém městě, se rozhodl žít na venkově. Necelých dvacet kilometrů od Florencie, v malebných kopcích plných středověké historie, si pronajal někdejší kamennou zemědělskou usedlost s malou zahrádkou. Cesta k ní je klikatá, strmá a nádherná. Míjíte vinice, olivové háje v mlžném oparu, jedete po kamenitých, hrbolatih stezkách. A najednou jste v místech, která zná Angličan, Holanďan, Američan i Němec. Objevili je v šedesátých letech minulého století, poté, kdy tehdejší zemědělci opouštěli své rozsáhlé kamenné, více jak dvě stě let staré usedlosti, které je už nedokázaly uživit. Odcházeli do měst, kde se z nich stali továrenští dělníci. Stará sídla osiřela. Cizinci jako první rozpoznali jejich nedozrnlou historickou a neopakovatelnou hodnotu a jejich zájem přispěl k renesanci kraje Chianti, proslaveného vínem, olivovým olejem a dobrým jablem. Nový fenomén doby se v těchto místech nazývá *agriturismo*. Venkovská turistika, která je tu velkým hitem. Někdejší farmy, domy s rodokmenem, s pohostinnými italskými majiteli, jsou dnes oázami klidu, odpočinku, inspirace a relaxace pro všechny, kteří chtějí v čase své dovolené zažít doposud nepoznané. Když jsme přijeli k paní Enze Colmone, jejíž usedlost s právě dobudovaným bazénem se tyčí nad malebným údolím, přivítala nás ořechovým likérem a čerstvým tvarohovým koláčem. Likéry i sladkosti jsou jejím dílem, pro své hosty, pokud mají zájem, pořádá ve stylové kuchyni lekce pečení. Podobné je to i na jiných usedlostech, kde vládne domácí prostředí. Tam vám zase nabídnou vlastní jogurt, sýr nebo

Antonio Sferlazzo dal přednost životu na venkově.

Přijedete v půli května a hostitel vás vítá pugetem nafialovělých artyčoků, které právě sklídl na zahrádce. Kolem vás kvete rozmarně vespolek všechno, co má v našich končinách danou posloupnost: kosatce, pelargónie, jasmín, macešky, růže, rozmarýn, kopretiny, vlčí máky... Jste v Toskánsku, jednom z nejkouzelnějších míst Itálie, které má slavnou historii, umění, architekturu, kulturu - a k tomu všemu úžasnou přírodu.

Olivovníky se v Toskánsku ručně a s velkou péčí ošesávají.

Fei Lotero spravuje rodinný majetek - rozsáhlé vinice a olivové háje. Patří k němu i dvě stě padesát let starý strom.

Nejmámější symbol Florencie, kupole dómu Santa Maria del Fiore, je viditelný zdaleka. Nesmájí ho zastínit žádné výškové stavby.

ned. Neboť výroba tradičních produktů patří k hlavním zásadám agroturistiky v Itálii. Na nedaleké farmě Casabella je zase možné se naučit, jak připravit skvělé těstoviny či zapékané baklažány. Mistr kuchař Paolo Bertì tu své recepty netají a do své malé kuchyně vás pozve bez rozpaků. Fei Lotero, mladá majitelka rozsáhlého území s několika domy, mnoha hektary vinic a stovkami olivovníků, hosty provází osobně. Ukazuje, jak se lisuje panenský olivový olej a dá ochutnat víno z vlastních sklepů. Je hrdá na větrný mlýn, tyčící se na kopci nad vinicemi, který nechtala rekonstruovat a v němž se až letos na podzim bude mlít mouka. Plány osmadvacetileté podnikatelky jsou malekosáhlé. Chce budovat nové sklepy, rekonstruovat starou vilu po předcích, z níž je ruína. Jako rodinný symbol spojující minulost se současností ukazuje dvě stě padesát let starý libanonský cedr vévodící ahradě rodinného sídla. „Ten strom mi dodává sílu,“ tvrdí drobná, ale nesmírně energická žena, vystudovaná právnička, která se původně chtěla věnovat námořnímu právu. Na její farmě můžete strávit čas i v keramické dílně nebo se mezi vinicemi projet na kole či na koni. K cestě do smáct kilometrů vzdálené Florencie se šak přece jen nejlépe hodí auto.

Pokud sjíždíte k městu směrem od Bononě, jste rádi, když nemusíte řídit. Jednak můžete obdivovat, s jakou bravurou se dálnice prokousává pohořím Apenin nesčetnými viadukty, tunely a zatáčkami, nabízejícími stále nové pohledy na okolní přírodu

a do ní zasazené technické dílo. A najednou přes moře plochých střech předměstí - banálních jako v kterémkoli jiném evropském městě - zahlédnete poprvé symbol Florencie, bíločervenou lamelovou kupoli dómu Santa Maria del Fiore, technický a estetický zážrak, starý bezmála šest století.

Panenský olivový olej se lisuje za studena.

Po dokončení tohoto díla přijala Florencie zákon zakazující postavit ve městě cokoli, co by přesahovalo tehdejší úroveň střech, aby byla kupole dómu vidět i z velké dálky. Tento zákon se respektuje dodnes. Každý tak hned pozná, kde je historické jádro města; onen čtvereční kilometr země na březích Arna, který se v druhé půli patnáctého století stal obchodním, kulturním, politickým a intelektuálním centrem Itálie, Evropy a celého světa. Tady se z gotiky zrodila evropská renesance, nové chápání člověka a světa, které je přes všechny peripetie dějin vlastní i nám, dnešním lidem. Zde také vznikl jeden z předobrazů demokracie - hrdý městský stát, který dost dlouho dokázal v politice uplatňovat spíš lidskost a rozum než hrubou sílu, vzdorovat dobovačnosti tehdejších papežů a jiných sousedů, snít o sjednocení Itálie jako rovnoprávného sdružení měst a Vatikánu. Tyto myšlenky symbolizuje i silueta Florencie, na níž má kupole dómu jediného vážného konkurenta a staršího partnera - gotickou

čtverhrannou věž Palazzo Vecchio, Starého paláce, kombinace pevnosti a radnice, centra nezávislé Florencie.

Výbuch tvůrčí energie trvajících zhruba dvě století vytvořil z města ucelené dílo, které uchvacuje dodnes. Světlym kamenem *pietra serena* svých paláců a tmavou dlažbou z *pietra dura*, přísnou i hýřivou architekturou chrámů, gotikou otevřenější a více rozmáchnou do šířky, renesancí rafinovanější než ta, kterou známe u nás na severu, veřejnými prostranstvími, chrámy a galeriemi plnými geniálních plastik, soch, fresek a obrazů. Od Donatella, tvůrce dómu Ghibertiho a Brunelleschiho, prvního novověkého malíře Giotto přes Botticelliho po Leonarda da Vinciho a Michelangela; od Danteho přes platónskou Akademii až po Machiavelliho a Galileu - v kypícím městě působily stovky geniálních lidí, kteří odstartovali novou éru v dějinách umění, vědy a kultury.

Toto vzepětí jakoby vyčerpalo tvůrčí potenciál Florencie; v následujících stolecích se už žádná podobná, byť menší exploze nekonala. Zůstalo nám ale goticko-renesanční vnitřní město, nepřekryté barokem a tím, co přišlo po něm. Dnes je plné turistů, prodejců nejrůznějších suvenýrů, výtečných hospůdek i luxusních obchodů. Původní Florencie však trvá i v postmoderním mumraji - svou archi-

tekturou a památkami, a také čímsi, co vězí v nás všech, i když si to neuvědomujeme. Ve Florencii je kus našeho lidství. Snad přetrvá, uchován v kameni na březích Arna, uložen v nás samotných i budoucích.

Toskánsko láká k dalším výletům. Směrem k Sieně, městu, které se stalo věčným rivalem Florencie, se mění i krajina. Cypřišová stromořadí, zelené pahorky a obilné lány tu symbolizují harmonii soužití člověka s přírodou. Je to i kraj termálních pramenů a mnoha malebných malých lázní. V městečku San Filippo je možné okusit blahodárnost horké léčivé vody ze sírných pramenů pod vodopádem i ve velkém bazénu, i když nejste právě lázeňskými hosty. Při večeři v místní restauraci se pak dozvíte, že okolní lesy jsou plné bílých hřibů a sympatický kuchař Stefano vám přinese ukázat velký pytel zmrazených hub z minulých sezón, ze kterých připravuje voňavá rizota a ragù. Český houbař úžasem vzdychne.

V nedáleké Trequandě se skrývá další usedlost na kopci s nádherným výhledem do kraje. Jmenuje se Fattoria del Colle a patří k ní 336 hektarů půdy. Také zde vládne žena. Důstojná paní Donatella Cinelli Colombini ukazuje část svého bohatství - středověkou kuchyni i staré vínné sklepy. Agroturistice se věnuje deset let,

Donatella Cinelli Colombini pěstuje hrozny, obilí i lanýže.

své farmě s krásnou restaurací a stylově zařízenými apartmány doslova vdechla nový život. V okolních lesích dokonce pěstuje v pěti rezervacích lanýže. Před časem přišla s originálním nápadem - vyrábět víno pro ženy, které budou ženy také vybírat. Pozvala k tomu čtyři vinařské expertky z Evropy a tak se zrodilo suché červené víno - Brunello di Montalcino Prime Donne. Hrdá patriotka ze starého rodu svůj kraj propaguje i ve veřejné funkci - jako členka městské rady v Sieně, kde se věnuje právě turistice.

Klíkatými stezkami se v Toskánsku každoročně v květnu vydávají na cestu i automobiloví veteráni, mezi nimiž nechybí vozy značky Mercedes. Proslavený závod, o kterém se tu říká, že je nejbáznivější silniční rallye v automobilové historii, se jmenuje *Mille Miglia*, Tisíc mil. Má start v Římě, odkud pokračuje do Pienzy, San Quirica, Sieny a Florencie a dále přes horský hřeben Apenin. „Škoda, že mezi závodníky nebyl doposud ani jeden Čech,“ svědčuje se Antonio Sferlazzo, který originální závod každoročně fotografuje a tvrdí, že členitý toskánský terén nejlépe prověří kvalitu každého vozu.

Typická zemědělská usedlost nad Florencií.

Závod veteránů z celého světa se koná vždy v květnu.

Co není, může být. Vždyť toskánská krajina okouzlí každého, našince nevyjímaje. Potvrdila nám to i mladá Moravanka Renata Kostelníková, která sem přijela před dvěma lety na týdenní návštěvu a rozhodla se zůstat natrvalo. Založila si cestovní kancelář Dojmy z Toskánska zaměřenou na individuální turistiku, spolupracuje s Antoniem Sferlazzem. Dokáže připravit program „šitý na míru“ každému

návštěvníkovi. „Nemohla bych už bez okolní přírody být,“ přiznává. „A samozřejmě tu mám i silné vazby k lidem. Jsou bezprostřední, přátelští, pohostinní. Nezávidí si, umějí se upřímně smát a radovat ze života. Prostě jsem se mezi nimi našla.“

Dojmy z Toskánska
Via Montefiesole 44 bis
50 065 Pontassieve
e-mail: mwalbri@tin.it
www.italie-toskansko-cestovani.cz

Toskánské moře.

